

uplatňovati jest před řádným soudem. Slovy: »jako každé jiné právo soukromé« prohlašuje se tedy právo na náhradu škody výslovně za právo soukromé, o němž z pravidla, to jest kde zvláštní předpisy nestanoví výjimky, má rozhodovati řádný soudce, a nerozeznává se při tom, z jakého titulu se toto právo odvozuje a proti komu se uplatňuje. § 1338 obč. zák. nečiní výjimek ohledně státu a ostatních veřejnoprávních svazů. Jest sice pravda, že zřízení a udržování veřejných cest se děje v zájmu všeobecném, a tedy jest povahy veřejnoprávní, než tím není vyloučeno, že v tomto oboru správy mohou vzniknouti soukromoprávné poměry. Především jest poměr veřejnoprávních svazů (státu, země, okresu, obce a jiných) k movitým a nemovitým věcem, jim patřícím, třeba by sloužily všeobecnému používání (§ 287 a 288 obč. zák.), povahy soukromoprávní, poněvadž věci ty jsou vlastnictvím dotyčného svazu. Dle §§ 26 a 27 obč. zák. jsou pak tyto svazy — pokud zvláštní zákonné předpisy ničeho jiného neustanovují — ohledně výkonu tohoto práva vlastnického na roveň postaveny jiným fysickým osobám, podléhají tedy týmž obmezením, jako tyto, a nejsou rovněž oprávněny, obmezení, jež zákony v zájmu všeobecného blaha jsou předepsána, přestoupiti. Za porušení takovýchto zákonných ustanovení, jakož i vůbec za jednání neb opomenutí svých orgánů, jež se stala u výkonu práva vlastnického a z nichž povstalo zkrácení práv osob třetích, ručí dle ustanovení §§ 1297 a 1299 obč. zák. Tomu nevádí právnická osobnost jejich, neboť v § 337 obč. zák. jest způsobilost právnických osob v tomto směru výslovně uznána. Mylný jest tedy názor stížnosti, že v tomto případě se jedná o náhradu škody z důvodů veřejnoprávních, jednáť se, jak z toho, co uvedeno, vysvítá, o právnickou osobu ve smyslu soukromoprávním, totiž jako o nositele práv majetkových, ohledně nichž se veřejnoprávní osoba právnická (stát, země, obec a jiné) neliší od ostatních soukromoprávních vlastníků a majitelů.

Čís. 450.

Poměr dítěte k otci, při němž dítě pracuje na statku otce a tento je vydržuje, není poměrem námezdním.

(Rozh. ze dne 16. března 1920, Rv II 31/20.)

Žalobce vypomáhal v otcově hospodářství od svého 14. roku, začez mu otec poskytoval stravu, byt a úplné ošacení. Když pak žalobce ve svém 30. roku otcovský dům opustil, žaloval otce, by mu zaplatil za léta, po něž mu v hospodářství vypomáhal, přiměřenou mzdu. Žaloba jeho byla soudy všech tří stolic zamítnuta, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobce opírá žalobu o právní důvod § 1152 obč. zák., a vytýká rozsudku, že následkem kusého řízení věc z práva mylně posoudil, když vzhledem k tomu, že žalující jako syn práce na statku svého otce, žalovaného, konal, neuznal, že by žalobci příslušel nárok na odměnu po rozumu § 1152 obč. zák. Výtka ta není však oprávněna. Zjištěno jest, že za-

žalobce jako syn a člen domácnosti na statku žalovaného svého otce po řadu let pracoval a žalovaným, jak to v případech takových co do výživy, šacení a ostatních potřeb bývá, udržován byl. Nebylo ani zjištěno ani tvrzeno, že by mezi stranami sporu buď výslovně buď mlčky nebo konkludentními činy uzavřena bývala smlouva, vykazující náležitosti smlouvy námezdní ve smyslu § 1151 obč. zák., která jest podkladem a předpokladem použití předpisu § 1152 obč. zák. Pracuje-li dítě v domácnosti svého otce, přispívajíc prací k udržení a rozmnožení statku, z jehož výtěžku kryjí se i jeho vlastní veškeré potřeby na výživu, výchovu, šacení a zábavy, nelze z toho vyvozovati, že by tím zároveň získávalo právního titulu na mzdu ve smyslu § 1152 obč. zák., když ani s jeho ani se strany přednosty domácnosti nižádným projevem ani činem nebyl poměru tomu dán ráz poměru námezdního. Vzájemné povinnosti i práva v případech takových plynou z práva rodinného (§§ 92, 139 obč. zák.). Žalobce sice tvrdí, že konal práce, za které mzdu požaduje, z té příčiny, že mu odměna za ně slíbena byla v té formě, že jemu žalovaný slíbil postoupení živnosti. Soudy nižší nezjišťovaly této okolnosti, soud odvolací však vzal za pravdu a bezvadně odůvodnil, že žalovaný žalobce jednou huboval, že pracuje nedbale, jemu v hospodářství škodu působí a na svůj oděv nehledí, a hrozil mu, že mu bude platiti mzdu, ze které si žalobce sám vše poříditi a škody v hospodářství způsobené hraditi musí, načež žalobce prohlásil, toho že on nechce, že se polepší a že chce vše míti jako dříve. Z tohoto zjištění plyne jasně, že mezi stranami nebylo vůbec o odměně za práci (mzdě) jednáno, ba že námezdní poměr přímo vylučovaly; ale vychází z něho i to, že ani postoupení živnosti, byl-li slib takový vůbec učiněn, nebylo mezi nimi vymíněno jako úplata za konané služby, nýbrž že žalobci jednalo se jen o udržení poměru rodinného a o postavení příbuzného pomocníka žalovaného, kterýžto poměr patrně považoval za příznivější pro sebe než poměr námezdní. Byl-li při tomto svém vyjádření veden též nadějí na budoucí postoupení živnosti, nevyjádřil toho ani on jako podmínku dalšího trvání dosavadního poměru, ani žalovaný jako závazný slib nebo součást úplaty a nemůže tudíž ani o obdobném použití § 1173 obč. zák. býti řeči. Vůči tomuto právnímu názoru jeví se býti nerozhodným pro spor, by byly nižší soudy zjišťovaly, zdali žalovaný se své strany někdy žalobci sliboval postoupení živnosti, když žalobce ani netvrdí, že slibu toho přijal a na jeho základě v hospodářství pracovati pomáhal, nebo zjišťovaly, co sourozenci žalobcovi na podílech již dostali.

Čís. 451.

Navrhnutí opětnou dražbu (§ 154 ex. ř.) oprávněn jest i nadzástavní věřitel.

(Rozh. ze dne 23. března 1920, R I 93/20.)

Na vydražené nemovitosti vázlo zástavní právo, iež stíženo bylo nadzástavním právem žalobce, jemuž byla pohledávka přikázána k vybrání. Dle rozvrhovacího usnesení měl vydražitel zaplatiti pohledávku, o níž jde, hotově, což však, ač žalobcem upomínán, neučinil, pročež byl o zaplacení